

4 To 13/2018 z 5. februára 2019 (ďalej len „odvolacie rozhodnutie“) právoplatne uznaný vinným zo spáchania obzvlášť závažného zločinu úkladnej vraždy a prečinu porušovania domovej slobody, za čo mu bol uložený súhrnný trest odňatia slobody na doživotie. Dovolanie sťažovateľa podané v označenej trestnej veci bolo odmietnuté uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 TdoV 10/2019 z 20. apríla 2020. Sťažovateľ v minulosti uplatnil v predmetnej trestnej veci návrh na povolenie obnovy konania (ďalej len „pôvodný návrh na povolenie obnovy konania“), ktorý bol právoplatne zamietnutý uznesením Špecializovaného trestného súdu sp. zn. 14 Nt 1/2021 z 21. októbra 2021 v spojení s uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Tost 63/2021 zo 7. decembra 2021. Jeho ďalší návrh na povolenie obnovy konania doručený Špecializovanému trestnému súdu 16. júna 2022 (ďalej len „aktuálny návrh na povolenie obnovy konania“) bol jeho uznesením sp. zn. 2 Nt 1/2022 zo 17. augusta 2022 (ďalej len „prvostupňové uznesenie“) v súlade s § 402 ods. 2 Trestného poriadku na neverejnom zasadnutí odmietnutý s odôvodnením, že sťažovateľ v ňom neuviedol žiadne nové skutočnosti a dôkazy, iba poukázal opätovne na tie, ktoré už uviedol v neúspešnom pôvodnom návrhu na povolenie obnovy konania. Sťažnosti sťažovateľa podanej proti prvostupňovému uzneseniu Špecializovaného trestného súdu nebolo vyhovené a najvyšší súd ju uznesením sp. zn. 1 Tost 20/2022 z 28. septembra 2022 (ďalej len „druhostupňové uznesenie“) podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Ústavný súd konštatuje, že štylizácia rozsiahlej argumentácie, ktorú sťažovateľ v ústavnej sťažnosti formuluje, má chaotickú, neprehľadnú, nesystematickú a značne všeobecnú podobu, pričom v nej, absentujú hoc aj laicky formulované, avšak zrozumiteľné argumenty majúce zároveň ústavnú relevanciu. Sťažovateľ odsudzujúci rozsudok Špecializovaného trestného súdu (vrátane odvolacieho rozhodnutia najvyššieho súdu) považuje za nesúladný s ústavou, nezákonný, nerešpektujúci základné zásady trestného konania, čo odôvodňuje tvrdením, že vykonaným dokazovaním nebolo preukázané, že sa skutku dopustil. Z obsahu predostretej argumentácie tiež možno vyvodit', že sa sťažovateľ nestotožňuje so závermi oboch rozhodnutí všeobecných súdov, keď po prejednaní na neverejnom zasadnutí Špecializovaný trestný súd nevyhovel jeho aktuálnemu návrhu na povolenie obnovy konania v dotknutej trestnej veci, keďže ho považoval za opakovanie dôvodov pôvodného návrhu na povolenie obnovy konania, ktorému nebolo vyhovené. Svoj nesúhlas s rozhodnutiami všeobecných súdov opiera o tvrdenie, že sú tieto závery konajúcich súdov nesprávne, pretože v aktuálnom návrhu na povolenie obnovy konania podľa svojho presvedčenia uviedol kvalifikované nové dôkazy. V nadväznosti na to v konkrétnej ústavnej sťažnosti prezentuje skutočnosti a dôkazy, ktoré formuloval vo svojom aktuálnom návrhu na povolenie obnovy konania a ktoré podľa jeho mienky mali relevantný charakter, pretože boli podľa jeho vyjadrenia spôsobilé odôvodniť jeho nevinu. Je presvedčený, že konajúce súdy mali jeho aktuálny návrh na povolenie obnovy konania akceptovať. Skutočnosť, že bol predmetný návrh konajúcimi odmietnutý, svedčí podľa neho o zaujatosti proti jeho osobe. Uvádza, že sa z uvedených dôvodov „domáha auditu“, teda posúdenia toho, či v jeho prípade boli dodržané zákonné podmienky na odmietnutie jeho aktuálneho návrhu na povolenie obnovy konania.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

III.1. K namietanému odsudzujúcemu rozsudku Špecializovaného trestného súdu a namietanému odvolaciemu rozhodnutiu najvyššieho súdu

4. Podľa § 55 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) je návrh na začatie konania neprípustný, ak sa týka veci, o ktorej ústavný súd už rozhodol, okrem prípadov, v ktorých sa rozhodovalo len o podmienkach konania, ak v ďalšom návrhu už podmienky konania boli splnené. Ústavný súd zistil, že v minulosti uznesením ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 295/2022 z 19. mája 2022 bola odmietnutá ústavná sťažnosť sťažovateľa smerujúca proti odsudzujúcemu rozsudku Špecializovaného trestného súdu (z dôvodu nedostatku právomoci) a odvolaciemu rozhodnutiu najvyššieho súdu (pre jej zjavnú neopodstatnenosť).

5. Vzhľadom na uvedené skutočnosti v časti týkajúcej sa odsudzujúceho rozsudku Špecializovaného trestného súdu a odvolacieho rozhodnutia najvyššieho súdu ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa podľa § 56 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde odmietol pre jej neprípustnosť.

III.2. K namietanému prvostupňovému uzneseniu Špecializovaného trestného súdu

6. Pokiaľ ide o namietané prvostupňové uznesenie Špecializovaného trestného súdu o aktuálnom návrhu na povolenie obnovy konania, ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, v zmysle ktorej je právomoc ústavného súdu vo vzťahu ku konkrétnemu namietanému rozhodnutiu alebo postupu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (napr. II. ÚS 13/01, I. ÚS 107/2019). Vychádzajúc z tejto judikatúry vo vzťahu k námietkam týkajúcim sa prvostupňového uznesenia Špecializovaného trestného súdu, ústavný súd konštatuje existenciu procesnej prekážky brániacej prerokovaniu tejto časti ústavnej sťažnosti, ktorou je nedostatok právomoci ústavného súdu. Sťažovateľ disponoval možnosťou uplatniť svoje námietky o prípadnom pochybení Špecializovaného trestného súdu prostredníctvom podanej sťažnosti, a túto možnosť aj využil, pričom ochranu jeho prípadne porušeným právam bol oprávnený a zároveň povinný poskytnúť najvyšší súd, ktorému patrilo rozhodovanie o podanej sťažnosti. Táto skutočnosť vylučuje právomoc ústavného súdu preskúmať námietky sťažovateľa uplatnené proti označenému rozhodnutiu Špecializovaného trestného súdu, preto ústavný súd rozhodol o odmietnutí tejto časti ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

III.3. K namietanému druhostupňovému uzneseniu najvyššieho súdu

7. Ústavný súd sa pri posúdení zvyšnej časti ústavnej sťažnosti sťažovateľa oboznámil jednak s relevantnou právnou úpravou, ako aj s obsahom druhostupňového uznesenia najvyššieho súdu,

resp. s jeho odôvodnením, ktoré bolo podkladom na odmietnutie aktuálneho návrhu na povolenie obnovy konania v trestnej veci sťažovateľa. Takisto ústavný súd pri posúdení danej časti ústavnej sťažnosti zohľadnil aj obsah odôvodnenia prvostupňového uznesenia Špecializovaného trestného súdu, keďže v zmysle ustálenej judikatúry ústavného súdu odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a druhostupňového súdu nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), pretože tieto konania z hľadiska ich predmetu tvoria jeden celok.

8. Podľa § 394 ods. 1 Trestného poriadku obnova konania, ktoré sa skončilo právoplatným rozsudkom alebo právoplatným trestným rozkazom, sa povolí, ak vyjdú najavo skutočnosti alebo dôkazy súdu skôr neznáme, ktoré by mohli same osebe alebo v spojení so skutočnosťami a dôkazmi už skôr známymi odôvodniť iné rozhodnutie o vine alebo vzhľadom na ktoré by pôvodne uložený trest bol v zrejmom nepomere k závažnosti činu alebo k pomerom páchatel'a, alebo uložený druh trestu by bol v zrejmom rozpore s účelom trestu, alebo vzhľadom na ktoré upustenie od potrestania alebo upustenie od uloženia súhrnného trestu by bolo v zrejmom nepomere k závažnosti činu alebo k pomerom páchatel'a, alebo by bolo v zrejmom rozpore s účelom trestu.

Podľa § 399 ods. 2 Trestného poriadku súd návrh na povolenie obnovy konania zamietne, ak nezistí podmienky obnovy konania podľa § 394.

Podľa § 402 ods. 1 Trestného poriadku o návrhu na povolenie obnovy konania rozhoduje súd na verejnom zasadnutí.

Podľa § 402 ods. 2 Trestného poriadku odmietnuť návrh z dôvodov uvedených v § 399 ods. 1 môže aj na neverejnom zasadnutí. Z dôvodu uvedeného v § 399 ods. 2 môže návrh odmietnuť na neverejnom zasadnutí iba v tom prípade, ak návrh uvádza tie isté skutočnosti a dôkazy, ktoré už boli skôr právoplatne zamietnuté, a návrh nanovo podaný je len jeho opakovaním.

Podľa § 402 ods. 3 Trestného poriadku proti uzneseniu o návrhu na povolenie obnovy konania je prípustná sťažnosť, ktorá má odkladný účinok.

9. Najvyšší súd v odôvodnení druhostupňového uznesenia v prvom rade poukázal na relevantnú právnu úpravu regulujúcu podmienky obnovy konania a predostrel jej interpretáciu, v rámci ktorej prezentoval dve základné zákonné podmienky na povolenie obnovy konania, a to podmienku novoty (návrh musí obsahovať skutočnosti alebo dôkazy, ktoré sú pre súd nové, skôr neznáme) a podmienku kvalitatívnej hodnoty takýchto skutočností a dôkazov (musí ísť o také skutočnosti a dôkazy, ktoré sú spôsobilé same osebe alebo v spojení s dôkazmi a skutočnosťami skôr známymi odôvodniť, čo sa týka „rezultátu“, iné než napadnuté rozhodnutie). V rámci prezentovanej interpretácie zdôraznil, že za nové skutočnosti alebo dôkazy nemožno považovať skutočnosti alebo dôkazy, ktoré možno zistiť z obsahu spisov, a to ani vtedy, keď sa súd s nimi v rozhodnutí v základnom konaní nevysporiadal alebo ich dokonca prehliadol, resp. sa zmýlil pri hodnotení vykonaných dôkazov, prípadne ich nesprávne vyhodnotil. V kontexte skutočného obsahu sťažovateľovho aktuálneho návrhu na povolenie obnovy konania konštatoval, že z porovnania jeho obsahu s obsahom pôvodného návrhu na povolenie obnovy konania je možné zistiť, že je, čo sa týka kvantity, síce menej rozsiahly, avšak obsahovo úplne totožný. Na tomto mieste príkladmi ilustroval opakovanie v pôvodnom návrhu na povolenie obnovy konania uvádzaných skutočností,

kde sa sťažovateľ domáhal opätovného vypočutia špecifikovaných svedkov, spochybňoval vierohodnosť výpovedí svedkov kajúcnikov, polemizoval s hodnotením vykonaných dôkazov a tiež so skutkovými závermi ustálenými v základnom konaní. Na základe týchto zistení najvyšší súd zhodne so záverom prvostupňového uznesenia Špecializovaného trestného súdu uzavrel, že sťažovateľov aktuálny návrh na povolenie obnovy konania nielenže neobsahuje zákonom predpokladané kvalifikované „novoty“, ale je skutočne iba opakovaním obsahovo identických skutočností obsiahnutých už v jeho pôvodnom návrhu na povolenie obnovy konania.

10. Ústavný súd v kontexte okolností veci sťažovateľa poukazuje na právnu úpravu, ktorá vyžaduje pre povolenie obnovy konania súčasné splnenie oboch podmienok (pozri bod 8). Konštatuje, že tak ako to správne uviedli aj konajúce všeobecné súdy, v prípade aktuálneho návrhu sťažovateľa na povolenie obnovy konania nešlo o predloženie kvalifikovaných nových skutočností či dôkazov, ale v podstate o snahu sťažovateľa dosiahnuť opätovný prieskum zákonnosti a dôvodnosti rozhodnutia vydaného v základnom konaní, dokonca o pokus opakovaný. Takýto záver všeobecných súdov nemožno hodnotiť ako arbitrárny. Ústavný súd zároveň dodáva, že skutočnosť, že sťažovateľ zastáva iný právny názor, ako prijal v tejto veci najvyšší súd, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia, a už vôbec ho nemožno považovať za dôkaz o zaujatosti konajúceho súdu, ako to v ústavnej sťažnosti predostiera sťažovateľ.

11. Ústavný súd je toho názoru, že najvyšší súd uviedol vo svojom rozhodnutí dostatočne konkrétne a náležité argumenty, ktoré podporujú zákonnosť postupu pri rozhodovaní o sťažovateľovom návrhu, pričom výklad, ktorý v súvislosti s aplikáciou príslušnej právnej úpravy prezentoval, nijako neodporuje zmyslu a účelu príslušných ustanovení Trestného poriadku upravujúcich zákonné podmienky obnovy konania.

12. Vychádzajúc z prezentovaných záverov, vyhodnotil ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v časti týkajúcej sa druhostupňového uznesenia najvyššieho súdu ako zjavne neopodstatnenú a ako takú ju podľa ustanovenia § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol.

IV.

K žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom

13. V zmysle § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže ustanoviť navrhovateľovi právneho zástupcu, ak navrhovateľ o to požiada, ak to odôvodňujú jeho pomery a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Tieto tri predpoklady na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom musia byť splnené súčasne. Ak hoci len jeden z týchto predpokladov nie je splnený, nemožno žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu vyhovieť (m. m. III. ÚS 265/2014, III. ÚS 588/2015).

14. Ústavný súd dospel k záveru, že v prípade sťažovateľa nie sú splnené podmienky na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom. Z obsahu ústavnej sťažnosti a výsledku jej posúdenia ústavným súdom (ako to vyplýva z časti III tohto uznesenia) je zřejmé,

že v danom prípade ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti (m. m. III. ÚS 265/2014, III. ÚS 588/2015, II. ÚS 193/2020). Keďže nebol splnený jeden z nevyhnutných predpokladov ustanovenia právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu ústavný súd nevyhovel.

15. Ústavný súd vzhľadom na všetky svoje závery rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. augusta 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu